

Pedeset i pet knjiga edicije *Modernizacija prava* – doprinos Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti razvoju pravne teorije i prakse u Republici Hrvatskoj 2006. – 2020.

***

I.

U siječnju 2021. godine navršit će se 15 godina od pokretanja edicije *Modernizacija prava*, jednog od najznačajnijih recentnih publicističkih pothvata na planu društvenih znanosti u Hrvatskoj. Nakon osnivanja Znanstvenog vijeća za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava (2004.), koje je sačinjavala pravnička elita hrvatskog društva (sveučilišni nastavnici prava, dužnosnici državne uprave te suci i pravnici iz drugih institucija), i organiziranja tematskih razgovora (*okruglih stolova*), povećao se inače skroman broj dijaloških platformi s kojih su nastupali članovi znanstvene i stručne pravničke zajednice u Hrvatskoj kako bi govorili o važnosti prava i pravničke struke za ukupni razvoj društva i države. Drugo, promicanjem i aktiviranjem ideje o organiziranju posebnih *okruglih stolova* kao dijaloške forme u okviru Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti važna je dimenzija ukupnog društvenog djelovanja pravničkog staleža konačno dobila širok olimpijski prostor angažmana pravnih profesionalaca i stručnjaka. Kao relevantna i utjecajna društvena grupa ta je skupina svojim ekspertnim raspravama i priložima mogla itekako potaknuti i aktualizirati stare i nove trendove razvitka prava te njegove uloge i mjesta u aktualnoj fazi razvitka nacionalne države i društva. Oblikovan je zapravo forum koji je povezo pravnike sa sveučilišta, iz državne administracije, pravosuđa i gospodarstva radi promicanja ideje i prakse otvorene rasprave o čitavom nizu važnih pitanja što ih je u Hrvatskoj otvorio ukupni proces društveno-političke, ekonomske i pravne modernizacije nakon osamostaljenja i planiranog približavanja zapadnim asocijacijama. Dio toga ukupnog procesa artikulirat će nešto kasnije i edicija *Modernizacija prava* kao materijalizacija važnih pravnih rasprava koje su unutar Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti vođene više godina.¹

---

¹ Stalni forum o aktualnim pitanjima iz područja svih grana prava akademik J. Barbić pokrenuo je već u „prosincu 2005... Tada je održan prvi okrugli stol kojih je do danas održano 55.“ Kao *spiritus movens* akademik J. B. vodio je 50 okruglih stolova, A. Bačić 3, a E.

L'idee force utemeljitelja edicije bila je misao o unapređenju vjere u vrlinu dijaloga koji u najelementarnijem obliku implicira mogućnost komunikacije kojoj je dimenzija „modernizacije prava“ samo jedan od oblika. Upravo ta ideja još od **D. Humea** (1711. – 1776.) ističe kako legalne ideje i institucije, prateći eksponencijalni razvitak složenosti „modernog“ društva, imaju središnju i ekspandirajuću ulogu u formiranju i osiguravanju sadržaja, inicijativa i foruma za zadovoljavanje potreba društva i formiranje volje naroda. Prvaci pravne teorije **O. W. Holmes** (1841. – 1935.) u SAD-u, **R. v. Jhering** (1818. – 1892.) u Njemačkoj, **F. Geny** (1861. – 1959.) i **L. Duguit** (1859. – 1928.) u Francuskoj, **V. E. Orlando** (1860. – 1952.) u Italiji, **A. V. Dicey** (1836. – 1922.) u Engleskoj, **C. Bevilacqua** (1859. – 1944.) u Brazilu, kao i mnogi drugi u okviru zapadne pravne misli, dijelili su gledište da je pravo sredstvo za ostvarivanje društvenih ciljeva, a da je misija pravne misli stalno pomicati prema naprijed razvojnu perfekciju tog instrumenta. Istu su poruku unutar Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pronosila i dvojica nacionalnih pravničkih autoriteta, *nestor* javnog prava akademik **Eugen Pusić** (1916. – 2010.) i *doajen* privatnog prava akademik **Jakša Barbić**, koji su svojim entuzijazmom i kompetencijom najzaslužniji za afirmaciju kako općeg trenda modernizacije kod nas tako i posebno ovog važnog niza znanstvenih rasprava u okviru edicije *Modernizacija prava*. I naši su akteri bili uvjereni da je pozadinska intelektualna okolina razvitka prava i pravnih ideja kao instrumenata za rješavanje socijalnih problema stalan i neizostavan rekvizit otvorene i dinamične *mise-en-scene* na kojoj su uvjeti za evoluciju koji je čine i sami „produkt te evolucije“. Prva kondicija među njima svakako je politički i intelektualni autoritet *Velike alijanse*, koju čine Povijest, Razum i Volja, kojih se znakovi sasvim jasno iščitavaju i na stranicama pedesetak i više knjiga koje čine niz *Modernizacije prava*.²

Teoriju i praksu *modernizacije prava* kao nit vodilju mogli bismo kontekstualizirati kao rukavac pokreta *The Law and Development* koji se od druge polovice XX. stoljeća širi akademskim istraživanjima te aktivizmom u pravu i suvremenom pravnom sustavu stremi stimulaciji suvremenog ustavnodemokratskog i društveno-ekonomskog razvitka.³ Pod pravnom modernizacijom podrazumijeva

Pusić i D. Krapac po 1. „Forum je zamišljen tako da na okruglom stolu o nekoj temi sudjeluju svi vodeći znanstvenici i praktičari s područja koje se razmatra uvodnim izlaganjima i sudjelovanjem u raspravi. Na taj se način teme obrađuju s aspekta pravne teorije i prakse što omogućuje da ih se razmotri s raznih kutova gledanja kako bi se došlo do objektivno zauzetih stajališta.“ Citati su iz korespondencije akademika J. Barbića s autorom prikaza.

² P. Barrozo, *The Great Alliance: History, Reason, and Will in Modern Law*, 78 *Law & Contemp. Probs.* 235 (2015).

³ D. M. Trubek, *Law and Development: Then and Now, Proceedings of the Annual Meeting (American Society of International Law)*, Vol. 90, *Are International Institutions doing their job?* p., 27-30, 1996), pp. 223-226 (4 pages)

se sukcesivni razvoj više njegovih kompleksnih karakteristika, a sučeljavanje s „modernim pravom“ značilo je referirati se na skup njegovih karakteristika koje povezuju legalne sustave s naprednim transnacionalnim i nacionalnim (post) industrijskim kompleksom. A u njemu pravne norme s uniformnim, transakcijskim, univerzalnim karakterom postaju dio hijerarhijskog, birokratiziranog, racionalnog, profesionalnog, tehničkog, permanentno promjenljivog političkog i inih sustava, u kojima se posebno drži do diobe vlasti i personala koji pravne norme primjenjuje i ostvaruje u konkretnim predmetima.⁴

Slučaj Republike Hrvatske i njezine tranzicije nakon osvajanja državne neovisnosti i samostalnosti pokazuje da je ono što povezuje stare i nove države i nacije razvitak, ekspanzija i konsolidacija nacionalnog pravnog sustava, koji u tom procesu involvira određene zajedničke karakteristike ostvarenih širih promjena. Naravno, riječ je o dugom procesu u kojemu se – „izvori prava počinju... primjenjivati preko širih prostornih, etničkih i klasnih područja, personalno pravo zamjenjuje se teritorijalnim pravom, specijalno pravo zamjenjuje generalno pravo, običajno zakonsko pravo. Korporativno pravo i odgovornost zamijenjeni su individualnim pravima i odgovornostima, religijske sankcije i inspiracija zamijenjene su sekularnim motivima i tehnikama, moralnu intuiciju zamjenjuje tehnička ekspertiza. Stvaranje i primjena prava pomiču se do vlasti s lokalnim odgovornostima, a difuzija odgovornosti pripada specijaliziranim profesionalcima koji predstavljaju središnju državnu vlast.“⁵

Zahtjevi za modernizacijom, preobrazbom postojeće zbilje u nešto što nazivamo i smatramo modernim temeljna je pokretačka snaga u dinamičnom razvitku globalne, regionalne, nacionalne i lokalne pravne povijesti. No, potreba za modernizacijom, determinacijom razvitka modernog prava, odnedavno se snažno sudara i s potrebom očuvanja kulturnog identiteta koji je ukorijenjen u nacionalne tradicije. Rječiti dokaz ovom zaključku predstavlja upravo sadržaj više od pedesetak knjiga niza *Modernizacija prava* koji danas jasno iščitavamo kao zrcalo dramatičnih promjena globalnog, regionalnog i nacionalnog pravnog krajolika s početka XXI. stoljeća.⁶ U više stotina studija, ekspertiza, članaka i

⁴ D. M. Trubek, *Law and Development*, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 2001, pp 8443-8446

⁵ Galanter M., (1966) "The Modernization of Law," u M. Weiner (ed.) *Modernization: The Dynamics of Growth*. New York: Basic Books. Abel, Richard L. "Law Books and Books about Law." *Stanford Law Review*, vol. 26, no. 1, 1973, pp. 175–228. JSTOR, Galanter M. (1980) *Legality and its Discontents: A Preliminary Assessment of Current Theories of Legalization and Delegalization*. In: Blankenburg E., Klaus E., Rottleuthner H.

⁶ Akademik J. Barbić – "pokreće nakladnički niz *Modernizacija prava* u kojem se objavljuju knjige na temelju održanih okruglih stolova. On je i glavni urednik niza. Prva knjiga objavljena je u siječnju 2006. nakon održanog prvog okruglog stola. U petnaest godina

drugih priloga napinju se tenzije i područja često pomiješanih realiteta, područja i interesa koji reflektiraju složene međusobne odnose između pravne znanosti, pravnog sustava i posebnih društvenih sfera i aktivnosti. Većinu priloga pisali su eksperti pojedinih akademskih grana prava, ali i eksperti praktičari. Njihovo sučeljavanje pokazuje koliko je bilo uspješno liderstvo i manevriranje voditelja većine okruglih stolova oko selekcije sudionika, odabira tema i pitanja koja su povezivala discipline i premošćivale moguće perspektivne provalije⁷. Taj impresivni niz pokazuje da je – „veliki pothvat modernizacije i simplifikacije prava nužno dugoročni projekt. Postoje aspekti poboljšavanja prava koji ne mogu čekati. A tu je i važno pitanje što uopće stvarno znamo o pravu i sudovima u teškim vremenima u kojima živimo?“⁸

Platforma *okruglog stola* u dugogodišnjoj režiji akademika Jakše Barbića pokazala je više dimenzija interakcije prava i znanosti. Diljem svijeta prisutna je proliferacija različitih oblika odgovornosti i razvitak novih pravnih područja. Umjesto pritiska tržišta, običaja, neformalnih kontrola, volje ili sile, društveni život regulira se pravom⁹. Prvo, sve se više potvrđuje istina o ovisnosti moderne države o znanosti kao izvoru legitimnosti. Sve je učestalija praksa da se državno zakonodavno tijelo u potrazi za rješenjima kompleksnih pitanja zaštite okoli-

---

objavljene su 54 knjige a 55. je pred predajom za tisak. Naziv nakladničkog niza upućuje na stalni proces moderniziranja prava i objavljivanje knjiga o najaktualnijoj problematici iz područja prava i u vezi s njim. Knjige su uredili J. Barbić 50, od toga jednu zajedno s prof. dr. sc. A. V. Padovan i dr. sc. V. S. Wolff i jednu s prof. dr. sc. H. Sikirićem, A. Bačić 3, a E. Pusić i D. Krapac po 1. Objavljivanjem knjiga ostaje zabilježeno sve što je raspravljeno na okruglim stolovima i dostupno je znanstvenoj i stručnoj javnosti a ne ostaje samo u sjećanju sudionika okruglih stolova“. Citati su iz korespondencije prof. Barbića s autorom prikaza.

⁷ “Akademija je time prvi put postala središnje mjesto u državi na kome se stalno na najvišoj znanstvenoj razini raspravlja o aktualnim pitanjima u pravu. Objavljene knjige dostupne su svakome a posebno se šalju Predsjedniku Republike, Predsjedniku Sabora, Predsjedniku Vlade, relevantnim ministrima, knjižnici Sabora i klubovima zastupnika. Sve objavljene knjige nalaze se i u knjižnici Max Planck instituta za poredbeno i međunarodno privatno pravo u Hamburgu, jednog od vodećih u svijetu.“ Citat je iz korespondencije prof. Barbića s autorom prikaza.

⁸ Arthur T. Vanderbilt, *Modernization of the Law*, 36 Cornell L. Rev. 433 (1951), <http://scholarship.law.cornell.edu/clr/vol36/iss3/1>

⁹ Galanter, Marc (1966) “*The Modernization of Law*,” u M. Weiner (ed.) *Modernization: The Dynamics of Growth*. New York: BasicBooks; Abel, Richard L. “*Law Books and Books about Law*.” *Stanford Law Review*, vol. 26, no. 1, 1973, pp. 175–228. JSTOR, www.jstor.org/stable/1227916. Accessed 18 Sept. 2020; Galanter M. (1980) *Legality and its Discontents: A Preliminary Assessment of Current Theories of Legalization and Delegalization*. In: Blankenburg E., Klaus E., Rottleuthner H. (eds) *Alternative Rechtsformen und Alternativen zum Recht*. Jahrbuch für Rechtssoziologie und Rechtstheorie, vol 6. VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden.

ša i sigurnosti obraća znanosti kako bi bila u stanju izbjeći donošenje teških političkih odluka¹⁰. Drugo, interakcija prava i znanosti jedna je od najvažnijih relacija putem koje država pomaže stvaranje i održavanje dominantne pozicije u modernim društvima zapada¹¹. U nizu administrativnih i sudbenih postupaka pravo definira što jest a što nije „znanstveno“ u kognitivnoj sferi te na taj način pomaže znanosti u njezinu učvršćivanju i afirmaciji. Sve je više sudskih odluka koje sadrže implicitnu epistemologiju koja reinstitucionalizira pogled na prirodu znanstvenog arsenala. Treće, egzaktne konture interakcije pravo – znanost oblikuje legalna struktura društva i njegova pravna kultura¹².

Edicija *Modernizacija prava* u ovih petnaest godina znatno je potaknula i unaprijedila analizu postojećeg pravnog sustava u Republici Hrvatskoj. Moguće je u tom sveobuhvatnom pothvatu kritike, konstrukcije i dekonstrukcije prava uočiti da su u središtu pažnje bile njegove raznolike komponente. Prije svega strukturalne, supstancijalne i kulturalne. Prve se odnose na institucije, preuzete oblike i postupke koji se koriste. *Strukture* uključuju npr. različiti broj i tipove sudova, postojanje ili odsutnost federalizma ili pluralizma, podjelu vlasti između sudača, legislatora, administratora itd. Dovoljno je ovdje ukazati na nužnost procesa prilagodbe institucijama Europske unije i akcentiranje vrijednosti njezine pravne stečevine (*acquis communautaire*), u čemu je više održanih okruglih stolova dalo nemjerljiv doprinos dijalogu pravne znanosti i politike. Rezultati tog dijaloga u kojemu se danas ponajviše govori kao o utjecaju europskog na nacionalno pravo

¹⁰ “Objavljivanjem knjiga u nakladničkom nizu neposredno je pridonijelo izmjenama nekih propisa koji su time poboljšani, zaustavljanju nekih loših praksi u pravu (primjerice ranijih predstečajnih nagodbi) i donošenju novih propisa (primjerice zaklade). Posebno valja istaknuti jedinstveni mini niz od deset knjiga pod zajedničkim nazivom *Pravna zaštita okoliša*. Tako su u odvojenim knjigama znanstveno obrađeni pravna zaštita šuma, tla, voda, prostora, zraka i mora, upravno pravna, građanskopravna i kaznenopravna zaštita okoliša te pravno uređenje gospodarenja otpadom.” V. J. Barbić, Korespondencija u posjedu A.B.

¹¹ Održavanje okruglih stolova i objavljivanje knjiga u navedenom nakladničkom nizu prepoznato je u znanstvenoj i stručnoj javnosti pa je *Zaklada Dr. Jadranko Crnić*, jedina institucija u Hrvatskoj koja dodjeljuje priznanja za izvrsnost u pravu, dodijelila Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti priznanje za 2017. za izdavački pothvat njezina Znanstvenog vijeća za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava povodom objavljivanja tada 40 knjiga u nakladničkom nizu *Modernizacija prava*. Pritom je istaknut veliki doprinos nakladničkog niza aktualnoj znanosti i praksi.

¹² D. M. Trubek, *Law and Development*, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 2001, pp 8443-8446; American academy of Arts and Sciences *Democracy & Justice* (Strengthening American institutions through scholarship and sound solutions to societal problems); *Concept of Modern Law, Polish and Central European Tradition*, Series: Lex et Res Publica, ed. by M. Peno & K. Burdziak.

uskoro će se pojaviti i u desetak novih naslova ovog slavljeničkog niza.¹³ Druge su komponente *materijalne*, to je *output* pravnog sustava: zakoni, pravila, doktrine, statuti, dekreti, u obliku u kojem ih koriste upravljači i upravljani. Ostali elementi u sustavu su *kulturalni*. Riječ je o vrijednostima i ponašanjima koji drže sustav na okupu i koji determiniraju mjesto pravnog sustava u kulturi društva kao cjeline.¹⁴

Kritički uvid u dosadašnja izdanja *Modernizacije prava* još nam jednom potvrđuje kako je pravo u procesu modernizacije izloženo zapravo multidimenzionalnim transformacijama u svim svojim područjima. U tom smislu ono uvjerljivo reflektira zbivanja u životu i društvu. Iako pojedina područja pravnog života i društva imaju različitu dinamiku, izraze, bilo u kvantitativnim bilo u kvalitativnim karakteristikama, njihovu međupovezanost osigurava kompetentno i odgovorno vodstvo. U tom smislu, istaknimo na kraju, edicija *Modernizacija prava* naše Akademije izvanredno je vrijedan i koristan instrument u sinkronizaciji tih promjena.

Arsen BAČIĆ

Aneks:

II.

Popis do sada objavljenih knjiga u nakladničkom nizu *Modernizacija prava* (2006. – 2020.)

- Knjiga 1: Strategija reforme pravosudnog sustava, Zagreb, 2006., str. 178
Knjiga 2: Reforma hrvatske državne uprave, Zagreb, 2006., str. 232
Knjiga 3: Nacionalni program suzbijanja korupcije, Zagreb, 2006., str. 178
Knjiga 4: Reforma upravnog sudstva i upravnog postupanja, Zagreb, 2006., str. 114
Knjiga 5: Reforma pravnog obrazovanja, Zagreb, 2007., str. 184

¹³ Riječ je o sljedećim knjigama u pripremi: knjiga 55: *Službe od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku*; knjiga 56: *Reforma autorskog prava u Europskoj uniji*; knjiga 57: *Zaštita investicija u Europskoj uniji*; knjiga 58: *Prilozi raspravi o daljnjem razvoju kaznenog prava Europske unije*; knjiga 59: *Pravna zaštita pojedinca na jedinstvenom digitalnom tržištu Europske unije*; knjiga 60: *Ustavne promjene i političke nagodbe - Republika Hrvatska između ustavne demokracije i populizma*; knjiga 61: *Pravo tržišnog natjecanja u Hrvatskoj i Europskoj uniji*; knjiga 62: *Pitanje identiteta u prekograničnim privatnopravnim odnosima*; knjiga 63: *Nove tehnologije i korporativno upravljanje*; knjiga 64: *Rješavanje prekograničnih sporova u doba suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije*.

¹⁴ L. M. Friedman, *Legal Culture and Social Development*, *Law & Society Review*, Vol. 4, no. 1, Aug. 1969, pp. 29-44; Kasych, Alla O. & Vochozka, M., *Procesos de modernización en el mundo moderno: metodología, evolución, tendencias*, *Rivista espacios*, Vol. 40, (No. 24), 2019, p. 20.

- Knjiga 6: Modernizacija hrvatskog stvarnog prava, Zagreb, 2007., str. 135
- Knjiga 7: Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji – ograničenje suve-
renosti i afirmacija državnosti, Zagreb, 2007., str. 79
- Knjiga 8: Građanskopravna odgovornost u medicini, Zagreb, 2008., str. 157
- Knjiga 9: Hrvatska država i uprava – stanje i perspektive, Zagreb, 2008., str. 404
- Knjiga 10: Hrvatsko ustavno sudovanje – *de lege lata* i *de lege ferenda*, Zagreb,
2009., str. 409
- Knjiga 11: Nova hrvatska lokalna i regionalna samouprava, Zagreb, 2010., str. 466
- Knjiga 12: Dvadeseta obljetnica hrvatskog Ustava, Zagreb, 2010., str. 488
- Knjiga 13: Izbori zastupnika u Hrvatski sabor i referendum, Zagreb, 2011., str. 175
- Knjiga 14: Oblici demokracije, Zagreb, 2011., str. 84
- Knjiga 15: Republika Hrvatska u Europskoj uniji, Zagreb, 2011., str. 130
- Knjiga 16: Ustavi i demokracija: strani utjecaji i domaći odgovori, Zagreb, 2012.,
str. 330
- Knjiga 17: Vrijednosti suvremenog društva – Hrvatska u XXI. stoljeću, Zagreb,
2012., str. 117
- Knjiga 18: Hrvatski pravni sustav, Zagreb, 2012., str. 199
- Knjiga 19: Ustavna demokracija i odgovornost, Zagreb, 2013., str. 189
- Knjiga 20: Jezik u pravu, Zagreb, 2013., str. 169
- Knjiga 21: Intelektualno vlasništvo i sveučilište, Zagreb, 2013., str. 132
- Knjiga 22: Profili hrvatskog kaznenog zakonodavstva, Zagreb, 2014., str. 215
- Knjiga 23: Hrvatsko insolventijsko pravo, Zagreb, 2014., str. 227
- Knjiga 24: Konstitucionalizacija demokratske politike, Zagreb, 2013., str. 198
- Knjiga 25: Novo uređenje obiteljskih sudskih postupaka, Zagreb, 2014., str. 150
- Knjiga 26: Upravnopravna zaštita okoliša i poseban otisak Zagreb, 2015., str.
178 + 85
- Knjiga 27: Nova upravno-teritorijalna organizacija Hrvatske, Zagreb, 2015., str. 206
- Knjiga 28: Pravna zaštita šuma, Zagreb, 2015., str. 171
- Knjiga 29: Zaštita potrošača u Republici Hrvatskoj, Zagreb, 2016., str. 150
- Knjiga 30: Pravna zaštita tla, Zagreb, 2016., str. 159
- Knjiga 31: Pravo na dom, Zagreb, 2016., str. 190
- Knjiga 32: Pravna zaštita voda, Zagreb, 2016., str. 233
- Knjiga 33: Zaštita intelektualnog vlasništva, Zagreb, 2016., str. 221
- Knjiga 34: Pravna zaštita prostora, Zagreb, 2016., str. 176
- Knjiga 35: Pravna zaštita mora, Zagreb, 2017., str. 137
- Knjiga 36: Pravna zaštita zraka, Zagreb, 2017., str. 159
- Knjiga 37: Kaznenopravna zaštita okoliša, Zagreb, 2017., str. 151
- Knjiga 38: Građanskopravna zaštita okoliša, Zagreb, 2017., str. 127

- Knjiga 39: Upravno sudovanje u Hrvatskoj, Zagreb, 2018., str. 250
- Knjiga 40: Pravno uređenje gospodarenja otpadom, Zagreb, 2018., str. 197
- Knjiga 41: Dvadeset godina stvarnopravnog uređenja-stanje i perspektive, Zagreb, 2018, str. 233
- Knjiga 42: Pravni okvir za luke nautičkog turizma, Zagreb, 2018., str. 203
- Knjiga 43: Europska budućnost hrvatskoga građanskog pravosuđa, Zagreb, 2018., str. 204
- Knjiga 44: Europska budućnost hrvatskoga kaznenog pravosuđa, Zagreb, 2018., str. 156
- Knjiga 45: Istine i zablude o reformi znanosti i visokog obrazovanja i poseban otisak, Zagreb, 2018., str. 201 + 38
- Knjiga 46: Zakladništvo u Republici Hrvatskoj, Zagreb, 2019., str. 218
- Knjiga 47: Novi pravni režim za marine, Zagreb, 2019., str. 430
- Knjiga 48: Dvadeset pet godina hrvatskog prava društava, Zagreb, 2020., str. 174
- Knjiga 49: Javni bilježnici u europskom kontekstu, Zagreb, 2019., str. 167
- Knjiga 50: Izazovi migracija i integracije za javnu upravu, Zagreb, 2020., str. 160
- Knjiga 51: Položaj migranata u međunarodnom i europskom pravu, Zagreb, 2020., str. 159
- Knjiga 52: Međunarodno privatno pravo – interakcija međunarodnih, europskih i domaćih propisa, Zagreb, 2020., str. 295
- Knjiga 53: Novine u parničnom procesnom pravu, Zagreb, 2020., str. 263
- Knjiga 54: Pravo i politika EU – stara pitanja, novi odgovori, Zagreb 2020., str. 199
- Knjiga 55: Službe od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku, Zagreb, 2020., u tisku